

Inserati se sprejemajo in velja kristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Moravski Slovani.

Nemški listi skušali so nasprotovanje vstavoverne stranke proti sedanjemu ministerstvu med drugim tudi s tem opravičiti, da se je ono čisto vdalo Čehom, in da skuša vstrezati njih najmanjšim željam. Zastonj se jim je ugovarjalo, naj se naštejejo dobrote, ki bi jih bili prejeli itd., konec vsega modrovanja je bil, da vlada vendar le podpira Slovane.

Slovan je dobra duša, kmalo zadovoljen in vesel, ako ga le pri miru pusté. Ako se toraj pritožuje, morala je krivica že do vrhunca prikupeti. Take pritožbe so se slišale tudi pri shodu, ki so ga bili 26. t. m. moravski Slovani napravili v Brnu, in pri katerem se je pokazalo, da Čehom se ne godi vse tako po volji, kakor trdijo nemški vstavoverci. Državni poslanec dr. Šrom je moral pred zbranimi svojimi rojaki obžalovaje priznati, da reči ne stojé tako, kakor bi morale, in da od nasprotnikov toliko zavidani vspehi niso v nobeni primeri s tem, kar ima narod česki pravico zahtevati. Britko se je pritoževal, da vlada še vedno trpi mnogo neprilichnost, ki jih je liberalna vlada na škodo časkemu narodu napravila, dasi bi bila njena dolžnost po administrativnej poti te neprilichnosti odpraviti, in da ima česki narod še vedno hudo nasprotovanje prenašati ne samo od Nemcev, ampak tudi od birokracije, ki se starih predsodkov ne more otresti.

Enako britke so bile pritožbe drugzega govornika, dvornega svetovalca dr. Meznika, ki je razkladal vzroke, da v Ogerskem Hra-

dišu in Kromerizu še zdaj nimajo českich gimnazij, dasiravno se je njih potreba od vseh strani pripoznala. Naravnost je rekel, da temu je krivo samo obotavljanje vlade. Pa ne samo poslanci, ampak tudi zaupni možje posameznih krajev so razodeli dolgo vrsto raznih pritožb, in vladala je splošnja misel, da naj moravski poslanci vladi ne privolijo budgeta, ako je drugače ne vkrene in deželi moravski pravic ne privoli.

Glavne pritožbe so zadevale šolstvo pa politično upravo dežele. O ministru Konradu govoré, da se je enkrat izustil: Ne bom pustil Moravske poslovaniti! Moravska pa je že slovanska; ker so tri četrtinke prebivalcev česke narodnosti in le ena četrtinka je Nemcev. A ogromna večina Slovanov nima zadostnih slovanskih šol, in naučno ministerstvo jih jim tudi ne misli dovoliti, kakor pričajo prej navedene ministrove besede. Tehnika, ki stane deželo 80.000 gl. na leto, je čisto nemška, ravno tako državna obrtnijska šola. Srednjih šol imajo na Moravskem 36, pa med njimi jih je samo 7 českich, vse druge so nemške. Take nemške šole pa niso samo v nemških, ampak tudi v českich mestih, kjer mnogo vplivajo na ponemčevanje naroda slovanskega.

Tudi gledé ljudskih šol se ne godi bolje. V Brnu je 32.000 slovanskih prebivalcev, ki pa nimajo ne ene same česke ljudske šole za svoje otroke, ampak jih morajo pošiljati v nemške šole, in mestni župan Winterholler je celo osebno pri naučnem ministru oporekal zoper osnovo českich šol v Brnu. Kakšen hrup bi bili zagnali nasprotni listi, ko bi se bil kak

slovansk župan ustavljal vstanovi kake nemške šole, tako pa je vse prav, ker so prizadeti samo Slovani.

Politična uprava ostala je, kakoršna je bila. Na Moravskem menda nimajo ni jednega ces. kr. okrajnega glavarja, ki bi ne skušal kolikor mogoče ponemčevati ljudstva. Ponemčevanje vsega vradnega občevanja je sistematično, piše moravski list, in njih namen je ravno isti, kakoršnega si je bila stavila vstavoverna stranka; okrajni glavarji pri občinskih volitvah po českich mestih podpirajo odpadnike in nemško-judovske manjšine, s českimi občinami občujejo izključljivo nemški, in rabijo česki jezik le v slučajih, kjer si ne morejo pomagati, pa na tako slab način, da se Bogu usmili. Kdo bi se toraj čudil, da so se moravski rodoljubi pri zadnjem svojem shodu tolikanj britko pritoževali. Ali je res nemogoče opravičene želje slovanskih prebivalcev uslišati? Ali ni prav in vladi sami koristno, da vradniki govoré ljudski jezik? Ako je ljudstvo dosedaj voljno prenašalo te vnebo-piječe krivice, naj se nikar ne misli, da jih bode enako voljno prenašalo tudi odslej, in možje, ki so na brusnem shodu govorili tako odločno, bodo tudi o svojem času pri besedah svojih ostali. Da bodo svoje sklepe tem laglje izvršili, pridržati si hočejo neki pravico, sami za se ravnati, kadar bode šlo za posebne zadeve moravske in se ne ozirati na sklepe in razloge českega kluba. Skrajni čas je toraj, da se vlada začne zavedati dolžnost, ki jih do raznih narodov ima, in da dejansko pokaže, da ni na vladinem krmilu več grof Auersperg,

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Spisuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

Samo v omenjenih bitvah, ktere je bila Avstrija za svojo pravno posest 1848—59, 1859 in 1866 l. ob Münchih bregovih, je steklo toliko junaške krvi, da bi lahko mleli mlinski kamni tri, kakor pravi narodna pesem o Lavdonu pri Belemgradu. Zrak od Mantue do Verone, kamor je 6 postaj ter smo došli ob 10. uri 9 minut zvečer, je prav smrdel. Zaprii smo okna in poskakali si konce laških tudi smrdečih smodk, da preženemo „malarijo“, mrzlični zrak. Pač sem si misli, saj ni čuda, ako smrdi toč zrak, ker trohni toliko neštevilnih trupelj junaških mladih fantov nizkega in zlahtnega stanú in tudi konj brez števila. Pač grozil nas je spomin na iste krvave leta 1848—49, 1859 in 1866 in britki občutki so nas prešinjali, ko smo se o tem nekaj menili. Nedolžno prelita krv vsih avstrijskih narodnosti mora vpiti za maščevanje nad Italijo, sem si tudi sam pri sebi misli. V takih in enasih mislih in občutkih pridrdramo v mesečnem svitu do znamenitega trga Villafranka,

znanega zlasti zato, ker tukaj je skienil Napoleon III. po bitvi pri Solferinu dne 11. julija 1859, osebno premirje z našim cesarjem, vsled kterega je dobilo tedajne sardinsko kraljestvo dobro „artičoko“, namreč Lombardijo pa Toskano, Parma in Modeno. Pa tudi sem se spominjal tú na sramotni propad Napoleona III., kterega je zadela za toliko krivic slednjič tudi božja in pruska roka pri Sedanu 2. sept. 1870. Zginil je on (1873) in njegov sin, umorjen od Zulukašrov 1879, iz pozorišča svetá; on ki se je ponosno imenoval „cesarja po volji Francozov“; á naš, ki se kliče po milosti božji, bo še vladal, naprej s svojo rodbino, ker ima trdno dedno pravico po božji milosti!

Na veronski postaji „porta nuova“ imenovani, (drugi konec mesta proti Vicenci se kliče „pa porta vecchia“) vprašamo došli ob 10¹/₄ uri v noč laške karabinerje za pošteno gostilnico. Odgovorili so nam, da bližnja, v kteri se govori nemški, laški in francoski jezik, se zove „hotel al colombo d' oro“ (k zlatem golobu). Tú prenočimo, ter na vse zgodaj gremo maševat v prvo cerkev, ktero smo našli, namreč v „Maria antica“. Tú se mi je ponudil nek imeniten gospod služiti pri sv. maši; ko pridem zopet po sv. maši v zakri-

stijo, se nsg.o poslovi in odide. Prav veselilo me je to, akoravno nisem mogel zvedeti, kdo ali kaj je tisti. Župnik iste cerkve je bil z nami prav vljuden, ter je še precej dobro in rad nemški z nami govoril; nam je tudi pokazal veliko cerkev. Mesto je zdaj pusto in zlo prazno ali izljudeno, odkar spada k novemu laškemu kraljestvu; trava raste semtrtje po mestu, pa majhna zarad suše, kajti mesto nima skoraj nobenega vojaka, razun nekaj malega po trdnjavah. Vsled tega se ve da, strašna revščina; pa prav se ti godi, ti hudobno in nehvaležno ljudstvo! Škoda da je Avstrija potrosila v več letih za njeno utrjenje ne malo, marveč na stotine milijonov za to hudobno gubezdo, ktero je ona, kakor ostalo Benečijo vkljub velike zmage pri Custozzi 1866 brez nadaljnih bojov, pustila srečolovcu Viktor Emanuelu. Je pa res velika trdnjava (67.000 duš), ter ima tudi obkopano šotorišče za 60.000 mož. V gostilni, kjer smo malo večerjali in prenočili, sem vidil tudi obešeno sliko, kako so nekje Lah naše vojake nenanodoma napadli in klali; (1866 l.), á kako je pa laška armada pobita od Njih cesarske visokosti maršala Albrehta 24. junija 1866, bežala vpricho kralja Viktor Emanuela iz bojišča pri Custozzi,

ampak grof Tasse, ki je pri neki seji državne zbornice z velikim povdarkom rekel, da ne pusti na steno pritiskati nobenega naroda.

Politični pregled.

V Ljubljani 1. decembra.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja. Poslaniška zbornica ima začeti svoje posvetovanje z obrtno novelo. Vendar je dvoumno, ali se bode debata začela že v 1. seji, ker precej časa mine, preden se bode vse vloge in je mogoče, da bode minister denarstva tudi braj svoje razkladanje. Odseki so izdelali še naslednje stvari, ki pridejo o zboru v posvetovanje: Pregled ravnanja v tiskarskih zadevah, osnovo zdravniških zbornic, predlog, ki se tiče poprečne železne poti v Galiciji, poročila o peticijah, potem nasvet umrlega poslanca Fuxa, ki se tiče preustroje hranilnice, podpiral ga bode menda eden teh, ki so ga tudi podpisali. Odseki državnega zbora najdejo tedaj pri svidenju dovolj opravila. Pravni odseki se imajo posvetovati o civilnem tožbenem redu in načrtu za novo kazensko postavo, odsek za složitve (komasacijo) ima se posvetovati o složitveni postavi, o vodni stavbeni postavi, kongrujni odsek o postavi za kongruo, pristojbinski odbor o pristojbinski noveli, železnični odsek o predlogih za poprečno železnico.

Gospodarska zbornica še nima izdelanih odsekovih poročil. Šolska postava še ne pride precej na vrsto, ker je Arneht odločil poročilo, pravni odsek ima razrešiti osnovno postavo o smrtnem razglasenju, katerega je zbor vrnil komisiji nazaj potem pa tako imenovano oporečno postavo (Auffchtungsgesetz).

Iz Budapešte. (Istocijev predlog.) 25. p. m. je v ogerskem državnem zboru poslanec Istocij v sklepanje predlagal naslednje: „Zbor izreka, da razglas ministerstva notranjih poslov dne 1. julija ni utemeljen v postavi, je tedaj brez pravne veljave, in zaradi tega se iz njega za prihodnost ne dajo posledice izpeljati. (Što je namreč o konfiskaciji antisemitskih spisov). Ob enem izreče, da razburjenost v deželi zoper jude ni zaradi teh

spisov, ki so obrnjeni zoper jude, ampak zaradi judovskih preširnosti in zlorabe. Da se tedaj odpravi vzrok temu nemiru, spoznava zbor, da je vlada in postavodaja dolžna zavrniti jude v prave meje.“ Vpeljal je Istocij svoj predlog s tem, da je rekel: Biagor države terja od nas in od vlade, da postavno rešimo judovsko vprašanje in s tem zabranimo daljne izgrede in nemire zoper jude.

Szlavy je bil v obeh zbornicah imenovan varhom ogerske krone.

Česko privatno šolo, katero misli osnovati društvo „Komensky“ je ministerstvo dovolilo, rekoč, da principijelno ni nobenega vzroka proti ustanovitvi privatne česke šole na Dunaju. To šolo je mesto Dunaj, oziroma mestni šolski svet, odbil, a društvo se je pritožilo na ministerstvo, in tako dobilo, za kar je prošlo.

Vnanje države.

Srbska vlada si da veliko opravi, da vravna agrarske razmere v okrajih na novo pridobljenih. Mohamedanski zemljoposedaški se pritožujejo, da se jim krivica godi. — Pogajali so se najprej med sabo, namreč kristjanje in mahomedani, ali brez uspeha. Sedaj je pa vlada stvar v roke vzela, ministerstvo je pri avstrijski deželni banki vzelo 6 milijonov na posodo, in je zastavilo državna zemljišča. — Se ve, da tudi sedaj ne bode vsem vstreženo, a upati je, da opravičenih tožeb ne bode več slišati. — Arnavtje so se večidel vrnili v svoje kraje nazaj, le nekaj jih noče nazaj priti in podvreči se srbski vladi. — Skupščina se začela 2. decembra in bode trajala do Božičev, predložil se bode samo budget in nekatere denarstvene postave, ali pridejo na vrsto tudi preuredbe pri šolstvu in cerkvi, še ni določeno.

Na Francoskem že od 1. 1870 v tami tavajo, kar se tiče državnega gospodarstva. Odsahmal še najšči računski sod ni preskusil letnih računov, niti jih ni pregledala ali odobrila zbornica. Sklepnega računa tedaj od 11 let ne vedo. Nered pri denarstvu tudi slabo vpliva na borzo. Vlada je tedaj zagotovila železnične družbe, da ne misli železnic

te slike nisem nikjer videl. Vse to in še marsikaj drugega nas je spominjalo na sovraštvo ljudi do Avstrije, tako da se nam ni ljubilo, ko bi že tudi toliko utrujeni ne bili, se dolgo tam muditi; zlasti pa nam je britko djalo zato, ker večidel ogromnega trdnjavskega zidovja in drugih javnih zgradb, vojašnic in velikanskih bolnišnic so zidali avstrijski davkoplačevalci.

Tako odrinemo ob 10^{3/4} zjutraj 9. julija naprej proti Benetkam. Železnica se vije okoli podnožja tako imenovanih XIII. občin, ali „tredecim comuni“, v katerih gorah so bili nekdanji nemški naselniki, a zdaj so čisto in že dolgo polasčeni. Do Vicence je iz Verone še 7 postaj. Na jugu Vicence so tako imenovani monti Berici. Ves kraj, koder smo se peljali, je lep rodoviten svet, zlasti pa je okolica pri Vicenci zares divna. Tú je bila 10. junija 1848 huda bitva z armado generala Duranda, ki je imel iz papeževе države in iz druge Italije tako imenovanih „križarjev“ 20.000 mož. Tudi papeževih Švabcarjev je bilo mnogo — pa proti volji Pija IX.

Od avstrijske armade je bilo v tej bitvi največ Hrvatov graničarjev. Tú se je odlikoval tedaj major Maročić s tim, da je vzel višavja z naskokom Švajcerjem ter jim odnesel eno baterijo. Tudi moj rojak Andrej Čehovin je dobil kot topniški lajtnant tukaj zlato svetinjo

za svojo izvanredno hrabrost. Rojen je bil v Branici v gaberški vikariji 1810. V laških bitvah je dobil 4 svetinje, 2 veliki zlati in 2 srebrai; in za svoje velike zasluge v bitvi pri Mortari 21. marca in pri Navari 23. marca 1849, je dobil red Marije Terezije, ter s svojo lastno veliko hrabrostjo bil je valed tega povzdignjen od cesarja v plemenit ali baronovski stan, kakor sem videl njegovo diplomu, katero hrani njegov brat, lastnoročno od cesarja podpisano. Zares neslišane djanja neprestrašenega junaštva je on deprinašal, kakor so to popisale že „Novice“ 1854 l. in pa hrvaški list „Neven“. Valed tega je pa tudi ob enem nadlajtnant in potem stotnik postal. Žalibog da je pa kmali potem ob koleri 1855 v Baden umrl. Njegov pogreb je bil sijajen na Dunaju ker ne le mnogo generalov je bilo pričujočih, marveč tudi eden nadvojvodov, ki je nadomestoval samega cesarja. Gotovo velika pa zaslužena čast! Večen spomin in slava njegovi slovenski hrabrosti! Ranjki Matevž Hladnik mu je poslal v čestitanje njegovega odkovanja tudi lep slovenski sonet. Bil je zares dika in hraber sin Matere Slave. Škoda da je umrl komaj 45 let star! — Potem zavinku idimo k koncu popisa našega romanja, kajti morda sem že nadležen vredniku in čitateljem „Slov.“ s tim predolgim popisovanjem. (Dalje prih.)

na se potegniti, niti ne namerava kaj tacega, kar bi bilo njim (družbam) na škodo. Z letom 1882 tudi pri državnem gospodarstvu ni vse na dobrem. Poslanci so dovolili naknadnega kredita 221 milijonov, a prihodkov je bilo komaj 110 milijonov več. Če se tudi pribrani 25 milijonov pri javnih delih, bode primankljeja vendar le 80 milijonov, a v resnici ga bode več. — Ljudi je začelo skrbeti, kaj bode z ljudovlado, nekateri sučejo že plašč po vetru, da bi sopot običali prvi za mizo. — Pravijo, da je Grevy bolan, in vpraša se, kdo bode mu naslednik, ako se mesto sprazne.

Na Gambetto mislijo le njegovi privrženci sicer pa Gambetta v Parizu ni priljubljen. Vse si želi močne vlade, ki bi vravnala državno gospodarstvo, posebno si to žele trgovci in sploh ljudje, ki imajo kaj zgubiti. Državnega dolga je sedaj 20 milijard frankov, ali po našem 8000 milijonov.

Ako se začne gugati državni kredit, nastane strašni polom, akcije toliko in toliko podvezetij pridejo ob veljavo, in kakšen polom bode pa v Parizu pri hišah! Tiste malenkostne stvari, kakor n. p. kedar se menjujejo ministri ali predsedniki, ne pomagajo takrat nič, to je le za mirne čase.

Ministerstvo na Francoskem se je posvetovalo, kako izpeljati pogodbo, katero je sklenil zemljepotnik Brazza z državo Congo. Poslali bodo namrec Brazza in mu dodali spremeljevalcev, da preišče zemljo, kar se tiče kupčije in znanosti; imenoval se bode trgovinski agent za Congo.

Iz Egipta. Pravda se za Arabija dobro izteka. Valed poročila Vilson'a je sklenil lord Dufferin zahtevati od egiptovske vlade, da naj umakne tožbo zaradi morij in požiganja v Aleksandriji. Obravnava bode menda 7. decembra. — Anglež je zvita buča, to se očitno vidi.

Iz Dublinu 29. novembra. Namestni kralj je izdal razglas, ki vpeljuje v djanje za mesto in grofijo Dublin član postave o zatiranju hudodelstev; policijski opravniki imajo namreč pravico, zajemati vse tiste osebe, ki so sumljive za izvršitev hudodelstev in se zasadijo po ulicah od solnčnega zahoda do vzhoda. 5000 lib. strlg. je obljubljeno njemu, ki ovadi morivce Field-ove, ki je bil te dni umorjen na javni ulici.

Iz Irskega prihajajo dan na dan žalostne vesti o umorih. Kakor je rekel Trevelyan v državnem zboru, so sedaj pripravljeni morilci za naj večja zločinstva. Morije so podobne moriji v gaji takrat, ko je bil umorjen prvi tajnik lord Cavendish. 27. t. m. zvečer je bil namreč umorjen Field, ki je bil prvomestnik porotnikom, ko je bil obsojen na smrt Hynes. Morilec je skočil iz voza, ž njim pa bila sta še dva druga. Tisti večer so napadli tudi izvrševalca sodeb Nullins, katerega so z noži ranili. Napadnike so zgrabili. Lahko se razume, da je vse zbegano po Dublinu, tembolj ko se drobneje zve o teh skrivnih družeb zarotnikov. V nevarnosti je mnogo odličnih oseb. V noči na soboto so hotle ženske iztrgati iz rok policistom vjetnike.

Izvirni dopisi.

Iz Horjula. Volitev tukajšnjega srečjskega odbora je bila dne 9. nov. 1882, ter se postavno vršila in dobro izpadla. Nekoliko boljši izid bi še bil, pa se ljudstvo za kaj tacega le premalo briga in posvetuje. Volitev starešinstva je bila dne 20. nov. t. l. Za župana je bil enoglasno izvoljen prejšnji

župan g. Matevž Šušteršič iz Horjula, kateremu je ravnokar 3letna doba njegovega zupanovanja potekla. Ker on pri ljudstvu splošno zaupanje uživa, izvolilo si ga je ono vnovič za župana. Njemu tudi v resnici ta posej pristoji, ker je on eden najsposobnejših mož v tej županiji in skoz in skoz poštenjak in vrl narodnjak. Ošabnosti in prevzetnosti on ne pozna, ampak je proti vsakemu brez razločka, naj si bo reven ali premožen, prijazen in postrežljiv. Za svetovalce so bili izvoljeni: g. Anton Rihar iz Horjula, Lorenč Škof iz Zaklanca in Tomaž Rožnik iz Horjula. Vsi so dobri katoliki in pošteni narodnjaki, ker nemškutarjev naša dolina še ne pozna. — u.

Dolina, 22. nov. (Zidanje naše cerkve) Kmaldo bo pretekla polovica leta, odkar je „Slovenec“ poročal za našo župnijo velevažno dogodbo blagoslovljenja in stavljenja temeljnega kamna za tukajšno novo, že toliko let zaželjeno župnijsko cerkev. Naj sledi sedaj poročilo o napredovanju zidave.

Delalo se je skoz vse poletje prav previdno, bolj na počasno, kot hitro stran, kar stavbi nikakor ni v kvar, ker tako je zidovje polagoma sproti vsedalo in utrjevalo se. Vse je šlo po sreči, nezgoda se ni pripetila nikomur, niti naj manjša. Stavba je koncem okt. prišla pod streho, in je sedaj v surovini dogotovljena, ter za letos delo končano. V nedeljo 19. t. m. ob 1/2 10 uri bila je v to ime sv. maša, in potem je bil križ za zvonik slovesno blagoslovljen, pri koji priložnosti so občespoštovani in priljubljeni pater Felician R. S. F. iz Samobora pod prostim nebom mnogoštevilnemu ljudstvu prav primeren in prisrčen nagovor imeli. Potem je bil križ po posebni pripravi takoj na zvonik potegnen in pritrjen. K sklepu pa je bila zahvalna pesem v kapeli.

Križ je prelepo delo ljubljanskih umetnikov okrog 2 metra visok ter ves s kupreno rozeto, v katero je usajen, v ognju pozlačen, in se na vse kraje krasno odsvita. Kjer je pred dobrim pol letom še stala mla zapušena, strohljenimi deskami krita cerkvica, vzdiguje se sedaj visoko poslopje v novoromanskem slogu, obdano okrog s 14 podpornimi stebri, katera, stojé visoko na Dolinskem robu, veličastno dominira nad Kranjko-hrovaškem posavjem, in ravanjo ob Brežko—Zaprežč—Podsusedski železni čai prog. Zidava sploh slehernemu dopada, zlasti so oboki lepi in nenavadni, razdeljeni po podolžnih in pošeznih pasovih v več kupel, in te so zopet prekrizane sè iz kapitelov vzraslimi robovi ali rebresi. Ker živimo v času, pa tudi v kraji pogostnih potresov, vidilo se je, ne biti prevarčnim v vsem, kar pripomore k trdnosti stavbe. Zatoraj je vse poslopje večkrat okrog in okrog opasano znotraj zida z železnimi vezmi. Ko se nam dodelano in neometano zidovje čez zimo dobro prevetra in presuši, se bode v prvi spomladi jelo ometavati, gladiti in likati tako, da sredi poletja 1883 upamo z vsm gotovi biti. K čemur nam pomozí Bog!

Od nekod. — Dve želji zastran „imenika“ Ljubljanske škofije in „pastirskega lista“. — Vsled pomanjkanja duhovščine so izpraznjene mnogotere kaplanije in tudi še celo nekatere samostojne duhovnije ali župnije, a večkrat ne le za kake tedne, ampak za dalje časa, skoraj bi rekel, za stalno: n. pr. sv. Križ v Rovtah nad Jesenicami, sv. Planina, Zaplana, Podlipa itd. Dobro bi bilo, da bi se v imeniku „Catalogus Ceri“ prhodnjč pri takih duhovnijah pristavilo, od kod t. j. od ktere druge duhovnije se previdujejo

in oskrbljujejo kakor smo videli časih v imeniku Krške škofije, v katerem se pri izpraznjenih kuracijah bere: „wird von . . . mitprovidirt“. Blížajim duhovnim sosedom, se vé, da je to znano; toda marsikterikrat bi to bilo treba vediti tudi oddaljenim, ki imajo opraviti s predstojništví izpraznjenih duhovnij v zadevah mrličev ondi rojenih vzlasti pa ženitvenih in zastran okl.cev, pri kterih se dostikrat mudi. Ravno tako bi bilo vstreženo političnim, sodnijskim in poštnim uradom, ki imajo imenik večidel tudi pri rokah, ko bi o prilikah mogli iz njega precej videti, kam gre pošiljati dopise na izpraznjena duhovništva, da bi ne bilo nepotrebnih in dostikrat sitnih še celo škodljivih zamud v uradnem občevanju.

Drugo željo bi izrekli o pastirskem listu ne zastran vsebine, od ktere nam ne gre govoriti, ampak zastran tiska in papirja. Kdor vzame v roke pastirski list, precej vidi, da je papir sicer lep, a preveč tenak, tako da se vzlasti če se proti oknu ali luči obrneš z njim, skozi vse štiri liste sveti, kar je tiskano na prvi strani. Zavolj tega je posebno postarnim in oslabeлим očém velika težava list brati na pražalci pri jutrajnem sv. opravilu. Kaj pa, da ga dobe v roke župnije tudi v škofijskem listu, ki ima trdnejši in debelejši papir, ali kjer je več duhovnov in ob enem več opravil n. pr. pri podružnicah, ga ne morejo vsi brati iz tega poslednjega lista. Za oko je tudi jako nadležno, da se vrste raztegajo čez vso polo, in se vsled tega oko večkrat bega ter uhaja na spodnjo ali gorenjo vrsto. Veliko lažje bi se brało, ako bi bile dolge vrste v sredi prepričene ali precepljene, kakor je navada pri časnikih in tudi družih tiskovinah na velikem formatu. Naj bi toraj „Narodna tiskarna“ ravnala po teh željah in preskrbela debelejši in gostejši papir, ter tako postregla očém in ustregla mnogim bralecem.

Domače novice.

V Ljubljani, 2. decembra.

(Katoliška družba) napravi jutro za svoje ude tombolo, ki se začne ob 1/2 6. uri zvečer. Tombola je le za ude, in otroci se dopuščajo le taki ki pridejo s svojimi starši ali namestniki.

(Čisti zemljiški dohodek za Kranjako) znaša po sklepu centralne komisije, sprejetem v seji dne 22. nov. 2.815.613 gl., tedaj za 722.936 gl. manj kakor po starem katastru.

(Iz seje mestnega odbora 24. t. m.) (Konec.)

Dr. Mošè poroča v imenu finančnega odseka o nasvetu dr. Bleiweisa viteza Trsteniškega glede izjem od pasjega davka za tiste pse, katere imajo posestniki na verigah za varstvo svojega imenja. Finančni odsek bil je mnenja, da, ako se od pasjega davka, ki prinaša na leto 2000 gl., pričakuje kolikaj znatna svota, se ne morejo delati izjeme, katere bi napravile ves dohodek iluzoričen, zatorej poročevalec nasvetuje, da se predlog ne sprejme.

Dr. Bleiweis vitez Trsteniški opomni, da ni tega predloga stavil on sam za svojo osebo, ampak po sklepu večine policijskega odseka. Ako pa misli finančni odsek, da bi bil na škodo mestu, ga umakne.

Predlog finančnega odseka odobri se jednoglasno.

Dr. Mošè poroča v imenu finančnega odseka, da se prošnja šolskih slug v realci Janeza Skubeta in Jarneja Jereba za petletnice odbije pač pa dovoli Jerebu stanovnine 20 gl. več, katerih pol plača držela, drugo polovico pa mesto.

Vsprejme se ta predlog in tudi dostavek

dr. vitez Bleiweis-Trsteniškega, naj se vodstvo hranilnice naprosi, da odkaže med mnogimi praznimi prostori realke, prosto stanovanje tudi Jerebu, kateri je sluga kemičnega kabineta.

Dr. Drč predlaga v imenu šolskega odseka, da se izjavi gospodični Marijani Fröhlichevej, katera brezplačno poučuje v mestni šoli na močvirji šolarice v ročnih delih, javna zahvala, kateremu predlogu zbor jednoglasno pritrdi.

Gospod Goršič utemeljuje svoj samostalni predlog, naj bi se razširila cesta v mestni log.

Gospod Goršič pravi, da je promet po cesti jako živahen, kajti izpeljavajo se vsi pridelki iz mestnega loga in tudi iz daljših krajev, razen tega pa se vozijo po tej cesti od bližnje vojašnice tepovi in široki vozovi, za katere nima cesta potrebne širjave. Posebno za življenje nevaren je promet na tej cesti pri hiši Gašperja Doberleta naslednikov, kajti tam stoji v sredini ceste svinjak, kateri močno zavira promet. Že župan dobrega spomina, Hradecky, trudil se je odstraniti to nedostatnost, a prehitro je umrl, da bi izvršil svojo namero. Tudi bivši župan g. Lašan želel je razširjavo te ceste, tudi njemu se ni posrečilo. Treba je, tedaj poskusiti na novo, zato nasvetuje, naj se izroči njegov predlog magistratnemu in finančnemu odseku, da se z Doberletovimi nasledniki pogaja za nakup tega zemljišča in stavi, kakor hitro mogoče, predlog mestnemu zboru. Odstranil naj bi se pa ne le svinjak pred Doberletovo hišo, nego tudi kos vrta, ki sega v cesto.

Predlog g. Goršiča se vzprejme in potem se seja sklene.

(Vabilo k slavnostni besedi), ki jo priredi v spomin Francetu Preširnu moški pevski zbor ljubljanske Čitalnice s sodelovanjem godbe sl. c. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17 pod vodstvom njenega kapelnika gosp. Jana Nemrawe v nedeljo 3. decembra 1882 v dvorani deželne redute. Spored: 1. M. Vilhar Šantl. — Overture k slovenskeji opereti „Jamska Ivanka“; svira vojaška godba. 2. Dr. B. Ipavic. — „Na Preširnovem domu“, kantata za moški zbor s četerospevom, solom za tenor in bariton. Tenorsolo poje gosp. J. Meden, baritonsolo g. A. Pucihar. 3. Meyrbeer. — Spev pážev iz opere „Hugenotti“; svira vojaška godba, solo na rogu igra g. Jan Nemrawa. 4. A. Winter. — „Adrijansko morje“, zbor s spremljevanjem na glasoviru; poje zbor, na glasoviru ga spremlja g. I. Ohm-Janušowsky vitez Wišehrad. 5. F. S. Vilhar. — „Mornar“, samospjev za tenor; poje g. J. Meden, na glasoviru ga spremlja g. J. Pribil. 6. A. Foerster. — „V tihí noči“, četerospev; pojó gg. Razinger, Stamcar, Juvanec, Paternoster. 7. R. Wagner. — Fantazija iz opere „Lohengrin“; svira vojaška godba. 8. Herm. Mohr. — „Resnici zmago“. Poje zbor s spremljevanjem vojaške godbe. Zborom ravna društveni pevovodja g. Vojteh Valenta. Glasovir prepustil je uljudno g. A. Marolt. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina: I sedež 1 gid. 20 kr., II. sedež 80 kr., vstop v dvorano 60 kr. Vstopnice prodajajo se pri g. Vaso Petričič-u na mestnem trgu, pri g. Jos. Gebi v slonovih ulicah, v „Narodni tiskarni“ ter eno uro pred začetkom besede pri kasi. Pri kasi dobivali se bodo tudi teksti pesmam po 10 kr. K tej besedi vabi najuljudnejše moškega pevskega zbora Odbor.

(Glavni odbor kmetijske družbe) zboroval je dne 26. t. m. in rešil sledeče predmete: Plemenskih ovnov ima se prikodajti mesec nskupiti iz državne podpore 200 gl. 16-17 repov, kateri se bodo oddali vsled došli h pro-

šenj sledečim gospodarjem: Po enega ovna dobijo: Vincencij Jan v spodnjih Gorjah, Janez Skumljavec na Lazih pri Gorjah, Valentin Kadunc v Zgornjem Tubinji, Jože Hribar v Zgornjem Tubinji, Jože Grošel iz Dobja pri Poljanah, Ignacij Semen iz Selc, Anton Kržišnik iz Bukovega Vrha. Tomaž Vidic iz Račice v Bledu, Anton Meršol v Lescah, France Brenc iz Hraš, Andrej Kalan v Hotavljah, Peter Štajer s Tanče Gore, Alojzij Jaklič iz Šmartna pri Litiji, Luka Klančar z Reba pri Lašičah, Jakob Malavašič iz Št. Jošta pri Polh. Gradcu, Janez Sveté iz Preserja, in sko se jih kupi 17, dobi ga tudi France Petkovšek iz Zaplane, ki ni prošnje vložil, ampak bil samo oglašen po svojem županu. Teh ovnov oddalo se bode 5 na postaji v Lescah za tamošnje gospodarje, 4, ako mogoče, na postaji Škofja Loka (Trata), ostali pa v Ljubljani.

V slavnostni odbor za 600letnico izvoli se gospod predsednik baron Wurzbach, izvoli se pa tudi lastni odsek v ta namen, obstoječ iz gospodov Murnik, Vičel, Gol, dr. M. Wurzbach in Lasnik.

Več računov se odobri in naukaže, drugi se dajo v pregled.

Praško gozdarsko društvo je poslalo program razstave, katera bo tam prihodnje leto.

Od graške kmetijske družbe doposlano poročilo o tem, kako bi bilo skupno postopati zoper trtno uš, izroči se dr. Poklukarju v poročilo.

Razne reči.

— Spremembe v lavantinski škofiji: Č. g. Jožef Hajšek je prestavljen k sv. Martinu pri Šaleku. Č. g. Franc Arns kot oskrbljajoči duh. pomočnik v Buče.

— Vabilo na slavnost, katero priredi akad. društvo Triglav v prostorih Steinfelder Bierhalle (Münzgraben) dne 2. decembra t. l. v spomin Dr. Frana Preširna. Spored: 1. Pozdrav prvosednika. 2. Domovini. Zbor z bariton solom in tenor solom, dr. B. Ipavic. 3. Slavnostni govor, govori g. M. Malovrh. 4. Mazurka. Zložil Chopin, svira na glasovirji g. dr. B. Ipavic. 5. a) Kam? Besede Prešernove; b) Pred durmi. Besede Jenkove, poje gosp. Kiebacher, spremlja na glasoviru g. dr. B. Ipavic. 6. Uvod k kratu pri Savici. Zložil Preširen, deklamuje g. J. Bezjak. 7. Na Krkonoših, Zbor. A. B. Tovačovsky. 8. Polonaise. Zložil Chopin, svira na glasovirji g. dr. B. Ipavic. 9. Kitica slovanskih narodnih pesni. Zbor s spremljevanjem glasovira A. B. Tovačovsky. 10. Sarafan. Ruska narodna poje gosp. Kiebacher. Spremlja g. dr. B. Ipavic. 11. Danes tukaj, jutri tam. Zbor. J. Kocijančič. Začetek točno ob 8. zvečer. K tej slavnosti uljudno vabi odbor „Triglava“.

V Gradcu, dne 23. novembra 1882.

— V Mariboru bodo imeli 11. 13. in 15. decembra občinske volitve. Ni dvoma, da bodo dosedanji liberalni odborniki zopet izvoljeni.

— Pogreb Daničičev v Belem gradu. — Kralj Milan je ukazal, da naj se truplo pokojnega Daničiča prepelje v Beligrad. Truplo je došlo kje v nedeljo 26. t. m. in v ponedeljek je bilo pokopano. Naroda se je zbralo v nebrojnem številu. Nad 100 vencev je kinčalo mrtvaško rakev. Beligrad se je slavno opravil, da malo kedaj tako. Vence je darovala kraljica Natalija, kneginja Julija, učeno društvo in vseučilišče v Belemgradu in v Zagrebu i. dr. Mrtvaško mašo je imel metropolitov namestovalec, vpricho kralja Milana. Pri sprevedu so bili vsi ministri in državni sveto-

valci deputacije iz Ogerske in Hrvaške. Na grobu so govorili štirje govorniki, naj globokeje je segal g. Miličević. Sprevod, katerega je vodil metropolitov namestovalec, je trajal tri ure.

— O prehodu planeta Venere piše Mr. Perrotin, načelnik vednostne ekspedicije za opozovanje Venerenega prihoda iz Rio-Negro v Patagoniji, da so vdeleževalci te ekspedicije srečno prišli na svoje odločeno mesto. Observatorij, od koder bodo opazovali to prikazen, je na levem bregu reke Rio-Negro, 1 kilometer od Viedma, glavnega mesta Patagonije. Protestantska angleška vlada je v vednostno opazovanje poslala 2 jezuita (o Perty in o Sidgreavet.) Prehod Venere bode 6. decembra in videl se bode naj bolj v južni Ameriki.

— Nesreča. 25 ribičev je utonilo na bregovih vzhodnega morja. V ponedeljek 25. oktobra je namreč razsajal hud vihar na morji. 25 ribičev iz Oesel je zasačil vihar na morji, iz ene same občine jih je bilo 20, iz druge 5. Žalostno vest so poslali po telegrafu še le te dni iz Arensburga v okrajji Vilna.

— Strašno leto, leto 1882 zarad povodenj, ki se bile to leto, poletju na Českem, jeseni na Koroškem, Tirolskem in v deželah, kamor vode teko iz Tirolskega, sedaj se pa o strašnih povodnjih sliši iz porenških krajev, promet je prenehal, voda odnaša mostove, po-

dira poslopja, zaliva mestne ulice in poplavlja polja in ravnine.

Tržne cene v Ljubljani.

2. decembra.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 40 kr.; damača 7 gl. 92 kr. — rež 5 gl. 79 kr.; — ječmen 4 gl. 29 kr.; — oves 2 gl. 97 kr.; — ajda 4 gl. 34 kr.; — proso 4 gl. 95 kr.; — kornza 5 gl. 61 kr

Umrlj so:

29. nov. Urban Oblak, 82 let, starost. Jožefa Kodele 13 mesecev.

V bolnišnici.

27. nov. Jernej Dermastija, 38 let, otoklina v želodcu. 28. nov. Peter Medved, 48 let, plj. jetika.

Za Božič

prodajam urne verižice za gospode in gospé v zlatu povite po 2 do 5 gl., demante iz Sumatre, ki se od pravih nič ne ločijo, po 1 gl. do 5 gl., brucelete, uhane, broše in srajčne gumbice močno pozlačene in z demanti iz Sumatre okinčane, zlate prstane s českimi granati, vse po 1 do 5 gl. Pismeno se zavežem, da moje blago nikdar ne začrni, in vrnem denarje nazaj, ako bi se to zgodilo. Demanti iz Sumatre se tudi v poslani reči prav po ceni vdelujejo. Pohvalna pisma od znamenitih oseb so vsakteremu na ogled. (3)

Wilhelm Rosenkranz,
Exportgeschäft, Prag.
Weinberge.

Slovinci!

Ni še popolnem preteklo sedem mesecev od onega časa, ko smo s prvim pozivom stopili pred Vas. Navdajala je takrat naša seca nada in bojazen: nada, da bote prav umeli plemenito namero našo ter nas v izpeljavi njene izdatno podpirali; bojazen, da utegne glas naš ostati brez odziva v srcih Vaših.

Bila je ta bojazen prazna; kajti od dne do dne množili so se darovi za „Narodni dom“ in požrtvovalnost Vaša bila je do današnjega dne taka, da je presejala vse naše nade. Razumeli ste, kacega pomena je „Narodni dom“; razumeli kako potrebno je to poslopje kot narodna ustanova in kako važna kot spomenik naše probujenosti.

Slovinci!

Z današnjim dnevom nastopa druga in odločujoča doba v izpeljavi našega podjetja visoko c. k. finančno ministerstvo dovolilo nam je namreč z odlokom št. 28558 dne 29. septembra 1882 napraviti na korist društvu „Narodni dom“

veliko efektno loterijo

in pripravivši vse, česar je za izpeljavo te loterije potrebno, stopamo danes zopet pred Vas.

In zopet pozivljamo rodoljubno požrtvovalnost Vašo, proseč Vas, da se izdatno udeležite loterije s kupovanjem sreček, katere se pri vseh naših poverjenikih, pri vseh znanih domoljubih ter pri vseh narodnih društvih dobivajo

po 1 gl. avstr. vred.

Loterija ta vravnana je jako ugodno, kajti določenih je zanjo že sedaj 2257 dobitkov, katere je upravni odbor društva „Narodni dom“ kupil za 15.000 gold.; to število dobitkov pa se bode pomnožilo še po takih, katere so posamazniki že obljubili darovati. Nekateri dobitki so jako dragoceni, vredni po več sto goldinarjev; prvi dobitek pa presega vrednost 1000 gl. Razen zlatnine, srebrnine in družih stalno vrednost imajočih predmetov določeni so za dobitke tudi razni gospodarski stroji, vozovi in živina; sploh je upravni odbor loterijo tako uravnal, da more zanimati vse stanovce.

Slovinci! od izida te loterije je odvisno, kedaj se bode sezidalo ponosno poslopje „narodni dom“. Vi vsi gotovo z nami vred želite, da se to izvrši čem preje mogoče; priporočilo naše Vam toraj bodi:

kupujte srečke!

V Ljubljani, dne 1. novembra 1882.

Upravni odbor društva „Narodni dom“:

Dr. Alfonz Mosche, odvetnik, mestni odbornik, predsednik.

Dr. Karol Bleiwels vitez Trsteniški, deželni poslanec, mestni odbornik, podpredsednik. Franc Fortuna, županov namestnik in veletržec; Peter Grasselli, mestni župan, deželnega glavarja namestnik in hišni posestnik; Ivan Hribar, mestni odbornik in glavni zastopnik banke „Slavije“; Dr. Anton Jarc, stolni prošt; Josip Kušar, predsednik trgovinsko-obrtniške zbornice, mestni odbornik in hišni posestnik; Ivan Murnik, vitez Fran-Josipovega reda, tajnik trgovinsko-obrtniške zbornice; Dr. Franc Papež, odvetnik; Vaso Petričič, mestni odbornik, hišni posestnik in trgovec; Ferdinand Souvan, veletržec; Dr. Josip Stare, c. kr. finančne prokurature adjunkt in hišni posestnik; Dr. Valentin Zarnik, odvetnik deželni poslanec in mestni odbornik; odborniki.